

POSTANOWIENIE

Dnia 7 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa W. B.
przeciwko K. T.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 7 sierpnia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 24 maja 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2700 (dwa tysiące
siedemset) zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Po ponownym rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z dnia 23 listopada 2016 r. Sąd Okręgowy w G. ponownie utrzymał w całości w mocy nakaz zapłaty z dnia 13 października 2011 r. wydany przez Sąd Okręgowy w G. w sprawie o sygn. akt I Nc [...], nakazujący pozwanej K. T. zapłacić powodowi W. B. kwotę 172.331,51 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 7 września 2011 r. do dnia zapłaty.

Wyrokiem z dnia 24 maja 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...] zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten tylko sposób, że uchylił ww. nakaz zapłaty w zakresie odsetek ustawowych za dzień 7 września 2011 r. od kwoty 172.331.51 zł i w tym zakresie

oddalił powództwo, a w pozostałym zakresie utrzymał nakaz zapłaty w mocy, oraz oddalił apelację w pozostałej części.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwana wskazała przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W jej ocenie w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, wyrażające się w pytaniu, czy w sytuacji, gdy strona, która podpisała oświadczenie, uwiarygodni, że treść oświadczenia nie pochodzi od niej, ciężar dowodu - w myśl art. 253 zd. 2 k.p.c. - powinien przechodzić na stronę, która chce skorzystać z dokumentu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację juretryczną uzasadniającą

możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.; z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, nie publ.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, nie publ. oraz z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy sformułować w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego sprawy (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.; z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, nie publ. oraz z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.).

Pytanie sformułowane przez skarżącego nie czyni zadość wskazanym wymaganiom, jego uzasadnienie bowiem wskazuje, że w istocie nie chodzi w nim o rozstrzygnięcie nowego, abstrakcyjnego zagadnienia prawnego, lecz o podważenie zgodnej oceny dowodów dokonanej w sprawie przez Sądy obu instancji i opartego na nich ustalenia, iż strony zawarły umowę pożyczki, której pozwana nie spłaciła, co jest w postępowaniu kasacyjnym niedopuszczalne (por. art. 398³ § 3 k.p.c.).

Sama skarżąca zauważa, że treść art. 253 k.p.c. jest w zasadzie jasna i że jednolite jest ukształtowane na jego podstawie orzecznictwo Sądu Najwyższego. Stosownie do tego orzecznictwa z art. 253 w związku z art. 245 k.p.c. wynika, że obok domniemania prawdziwości wymienione przepisy statuują domniemanie, iż zawarte w dokumencie prywatnym oświadczenie złożyła osoba, która ten dokument podpisała. W sytuacji, w której dokument pochodzi od strony, a zaprzecza ona prawdziwości dokumentu, ciężar dowodu jego nieprawdziwości obciąża - stosownie do art. 253 k.p.c. - tę stronę (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia

2000 r., II CKN 668/98, nie publ., z dnia 12 września 2003 r., I CK 60/02, nie publ., z dnia 23 listopada 2005 r., II CK 232/05, nie publ., z dnia 29 września 2010 r., V CSK 56/10, nie publ., z dnia 8 marca 2017 r., IV CSK 321/16, nie publ.). Takie unormowanie uzasadnione jest tym, że dowodzenie ewentualnego fałszu dokumentu łatwiejsze jest dla strony, od której dokument pochodzi, oraz tym, że zapobiega to przewlekaniu sporu, gdyż w odmiennym wypadku groziłoby przeniesieniem ciężaru dowodu na stronę przeciwną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2003 r., I CK 60/02).

Nie budzi też wątpliwości, że wykazanie nieprawdziwości dokumentu może nastąpić z wykorzystaniem wszelkich dowodów, a także środka bezdowodowego w postaci domniemania faktycznego. *In casu* pozwana powoływała się na szereg dowodów i okoliczności, które pośrednio mogłyby świadczyć o sfalszowaniu pokwitowania i weksla, jednakże ich ocena - jako wystarczających do obalenia domniemania wynikającego z art. 253 k.p.c. - należy wyłącznie do Sądów *meriti* i nie może być korygowana ani uzupełniana na etapie postępowania kasacyjnego. Ubocznie warto tylko zauważyć, że ustalając zawarcie umowy pożyczki Sady nie oparły się jedynie na dokumencie pokwitowania oraz weksla (i potwierdzonej opinią biegłych autentycznością podpisów pozwanej), lecz uwzględniły całokształt okoliczności, w tym m.in. okoliczności dotyczące zakupu samochodu przez pozwaną (m.in. w kontekście znajomości z powodem), roli odgrywanej przez pozwaną przy zakupie nieruchomości przez jej męża i jej uczestnictwa w inwestycji na tej nieruchomości (w kontekście celu pożyczki), zmianę zeznań pozwanej w toku postępowania (co do liczby podpisanych przez nią dokumentów *in blanco*), jej doświadczenie zawodowe i umorzenie śledztwa przeciwko B. L. (w kontekście zeznań powoływanych w subsydiarnym akcie oskarżenia).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz - co do kosztów - art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1, art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

